



## Jordbruget udleder mest kvælstof

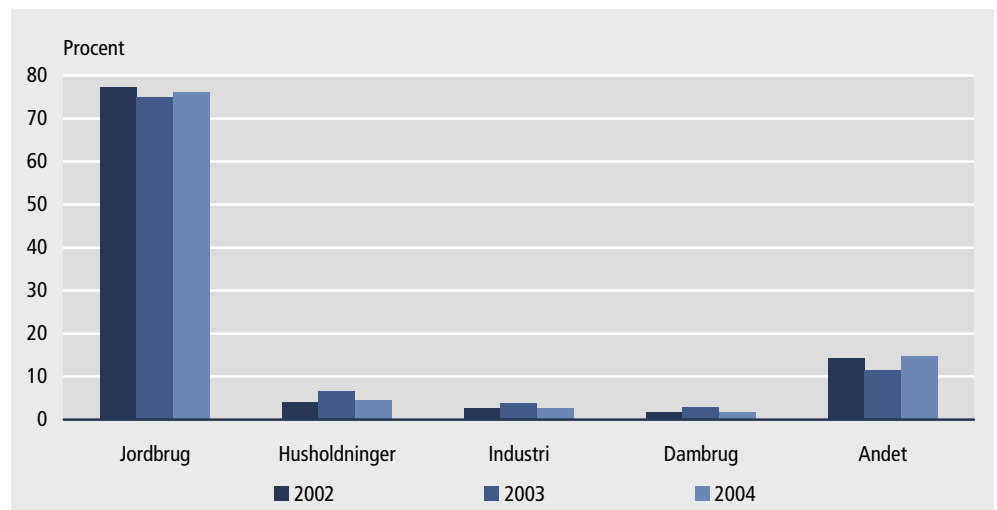
*Jordbruget udleder 57.500 tons kvælstof*

Når jordbruget gøder markerne, strømmer en overskydende del af kvælstoffet ud i havet. Jordbruget udleder på den måde 57.500 tons kvælstof til havet, hvilket svarer til 76 pct. af den samlede udledning i 2004. Husholdningerne udleder 3.400 tons kvælstof, hvilket svarer til 5 pct. Industrien udleder 2.000 tons (3 pct.), dambrugene udleder 1.300 tons (2 pct.), og endelig er den resterende udledning på 11.200 tons (15 pct.) forårsaget af enten natur- eller regnbetinget udledning.

*Kvælstofmængden er reduceret siden 1990*

Tilførslen af kvælstof til havet var 75.400 tons i 2004. Mængden er reduceret fra 1990 til 2004 med 36.700 tons svarende til 33 pct. En del af forklaringen er, at der har været politisk opmærksomhed omkring problemet og derfor også lovregulering.

Figur 1. Sektorenes udledning af kvælstof til havet



Anm.: Kategorien "Andet" omfatter den natur- og regnbetingede tilførsel.

*Natur- og regnbetinget tilførsel*

Den naturbetingede tilførsel er mængden af kvælstof, som udledes, hvis der ikke er nogen menneskelig aktivitet. Den regnbetingede tilførsel stammer fra regnvandet fra fx tage og veje.

*Kvælstof er nyttigt i passende mængder*

Kvælstof er et næringsstof, som er vigtigt for plantevæksten. I jordbruget opstår miljøproblemet, når markerne gødes mere, end afgrøderne optager. Derved er der risiko for, at den overskydende mængde udvaskes og påvirker de omgivende økosystemer negativt. Eksempelvis kan for mange næringsstoffer i havmiljøet medføre algeopblomstring og efterfølgende iltsvind.

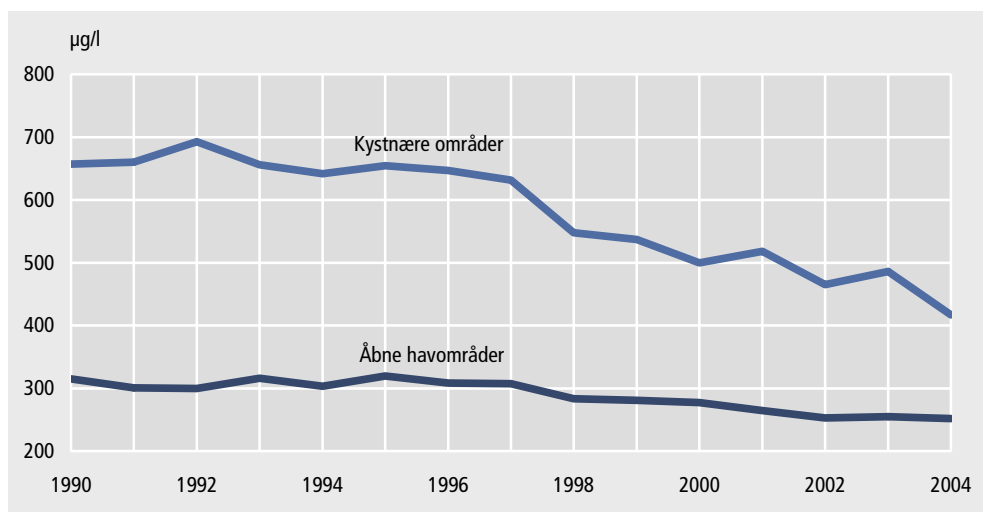
*Tilstanden i havet*

Kvælstofkoncentrationen i havvandet afspejler tilstanden i de kystnære områder og det åbne hav. Koncentrationen korrigeres dog for nedbørsmængden (afstrømningen af vand) i de enkelte år, da megen nedbør medfører stor udvaskning af kvælstof.

### Lavere kvælstof-koncentration

I de kystnære områder faldt koncentrationen af kvælstof omtrent en tredjedel fra 1990 til 2004. Faldet er især fra 1997 og frem. Koncentrationen i det åbne hav er også reduceret, men kun med en femtedel. De færre næringsstoffer har medført en reduceret mængde af planteplankton og øget vandets klarhed.

Figur 2. **Korrigeret koncentration af kvælstof i havet**



### Iltsvindet afhænger af næringsstoffer og klima

Der opstår iltsvind, hvis der både er stor næringsstofftilførsel og de rette klimatiske betingelser. Problemet er normalt størst i sensommeren, og især efter en længerevarende periode uden vind og med varmt vejr.

### Iltholdet er afgørende for planter og dyr

Vandets iltindhold har stor betydning for planterne og dyrelivet på havbunden. De bundlevende dyr flygter så vidt muligt, hvis der opstår iltsvind. Øges intensiteten og varigheden af iltsvindet, dør de mest iltsvindsfølsomme bunddyr.

### Kraftigt iltsvind syd for Fyn

Iltsvindet i 2004 var mindre end i 2003, og især mindre end det omfattende iltsvind i 2002. Det var primært områderne i det sydlige Lillebælt og farvandet syd for Fyn, der var ramt.

### Mere information

Få mere information i serien *Miljø og energi* (Statistiske Efterretninger) og i årspublikationen *Indikatorer for vandmiljøet 2005*.

### Kilder og metoder

Danmarks Miljøundersøgelser og Miljøstyrelsen udarbejder tal for kvælstofmængderne, og Danmarks Miljøundersøgelser udarbejder tal for miljøtilstanden. Fordelingen af kvælstofmængden på sektorer fremkommer ved Danmarks Statistiks egne beregninger på disse data. Læs mere i statistikens varedeklaration på [www.dst.dk/varedeklaration/109667](http://www.dst.dk/varedeklaration/109667).

Årstallet i titlen er rettet i forhold til den oprindelige version, da artiklen retvisende omhandler 2004.

### Næste offentliggørelse

*Indikatorer for vandmiljøet 2005* udkommer i november 2006.

### Henvendelse

Christian Tronier, tlf. 39 17 31 85, [ctr@dst.dk](mailto:ctr@dst.dk)